Харківський національний медичний університет

Кафедра мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

«Актуальні питання мікробіології у медицині освіті і науці»

15 жовтня 2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІКРОБІОЛОГІЇ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ І НАУЦІ

Матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

м. Харків, 15 жовня 2026 р.

Харків
ХНМУ
2026

Затверджено
Вченою радою ХНМУ
Протокол № 1 0 від 29.10.2026

Актуальні питання мікробіології у медичній освіті і науці: матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції, (м. Харків, 15 жовтня 2026 р.) / ред. колегія.: М.М. Мішина, О.В. Кочнєва, Мозгова Ю.А., І.А. Марченко – Харків : ХНМУ, 2026. – 68 с.

Захід зареєстровано в Центрі якості освіти МОЗ № 1033622

Редакційна колегія: М.М. Мішина,
О.В. Кочнєва,
Ю.А. Мозгова
І.А. Марченко

Оргкомітет конференції:

1. Мішина М.М. – завідувачка кафедри мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова ХНМУ, доктор медичний наук, професор;

2. Кочнєва О.В. – доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова ХНМУ, кандидат медичний наук;

3. Мозгова Ю.А. – доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова ХНМУ, кандидат медичний наук, доцент;

4. Марченко І.А. – доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова ХНМУ, доктор філософії, доцент.

© Харківський національний
медичний університет, 2026

З М І С Т

Bondarenko Ya.D., Kochnieva O.V. MUCOCILIARY DYSFUNCTION IN RESPIRATORY PATHOLOGY: THE ROLE OF CILIARY EPITHELIAL PHASE SYNCHRONIZATION AND THE PERSPECTIVE OF MICROBIOME-ORIENTED CONTROL OF PATHOGEN COLONIZATION…….....	6
Dunaieva I.P., Doroshenko O.M. CURRENT APPROACHES TO THE PHARMACOTHERAPY OF INFECTIONS CAUSED BY CARBAPENEM-RESISTANT *ACINETOBACTER BAUMANNII*…….	10
Dzhoraieva S., Filimonova N. DETERMINATION OF *S. AUREUS* PHENOPATHOTYPES ISOLATED FROM PATIENTS WITH ATOPIC DERMATITIS…….....	13
Filimonova N.I., Tishchenko I.Yu., Seniuk I.V., Pokryshko O.V. INFLUENCE OF MEDICINAL DRUGS ON BIOFILM FORMATION BY MICROORGANISMS ……..	15
Shirinova L., Aliyeva S., Huseynova F. BIOFILM-FORMING BACTERIA IN SECONDARY INFECTIONS OF CUTANEOUS LEISHMANIASIS LESIONS……	19
Барбінова Є.О., Краснікова Л.В. ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ ТА МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ПОШИРЕННЯ ПОЛІРЕЗИСТЕНТНИХ ШТАМІВ БАКТЕРІЙ……	21
Бережна А.В., Чумаченко Т.О. ГОНОРЕЯ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ АНТИМІКРОБНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ……..	23
Бондарук Д.В., Ткаченко Г.С., Краснікова Л.В. ПРОБЛЕМА ЗГАСАННЯ ПОСТВАКЦИНАЛЬНОГО ІМУНІТЕТУ ПРОТИ *BORDETELLA PERTUSSIS* ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ……	27
Дащук А.А, Мішина М.М., Дащук А.М., Добржанська Є.І. СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕРАПІЇ РЕФРАКТЕРНИХ ДО ЛІКУВАННЯ ФОРМ ЕКЗЕМИ…….....	29
Дубініна Н. В., Тіщенко І. Ю., Тесленко Д.О. РОЛЬ БІОПЛІВОК У ПАТОГЕНЕЗІ ЕНТЕРОКОКОВИХ ІНФЕКЦІЙ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ……	31
Дугар Д.О., Кизим С.Є., Краснікова Л.В. ОНКОЛІТИЧНІ ВІРУСИ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ МЕТОД ПРОТИПУХЛИННОЇ ТЕРАПІЇ…….	33
Зарубіна С.І., Кочнєва О.В. МОЛЕКУЛЯРНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ БІОПЛІВОК У *STREPTOCOCCUS MUTANS* ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ КАРІЄСУ……...	36
Золотарьова С.І., Переверзєва К.А., Краснікова Л.В.	

CANDIDA ALBICANS ЯК ТРИГЕР ОПОРТУНІСТИЧНИХ ІНФЕКЦІЙ ВНАСЛІДОК НЕРАЦІОНАЛЬНОЇ АНТИБІОТИКОТЕРАПІЇ……	38
Кішенко М.Г., Дубініна Н.В. *SACCHAROMYCES BOULARDII* ЯК ЗАСІБ ДОДАТКОВОЇ ТЕРАПІЇ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ УСКЛАДНЕННЯМ АНТИБІОТИКОТЕРАПІЇ.....	43
Мішин Ю.М., Мозгова Ю.А., Боягіна О.Д., Мішина М.М., Марченко І.А., Наумова О.В., Плітень О. М. , Мішин М.Ю. ГІСТОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕЛЕЗІНКИ У НОВОНАРОДЖЕНИХ НАЩАДКІВ ЗА ПРЕНАТАЛЬНОГО ВПЛИВУ МАТЕРИНСЬКОГО ХРОНІЧНОГО ЗАПАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СЕЧОСТАТЕВОЇ СИСТЕМИ, СПРИЧИНЕНОГО *PROTEUS MIRABILIS* ……	46
Мішина М.М., Бондаренко О.В., Мозгова Ю.А., Марченко І.А., Мішин Ю.М. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДУ НАЗАЛЬНОГО МІКРОБІОМУ ПАЦІЄНТІВ З ХРОНІЧНИМ ПОЛІПОЗНИМ РИНОСИНУСИТОМ…….....	48
Мішина М.М., Маланчук С.Г., Бєлєвцова Ю.Ю., Бондаренко О.В., Мозгова Ю.А., Марченко І.А., Кот Ю.Г., Мішин Ю.М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ NETS ПРИ ІМПЛАНТАТ-АСОЦІЙОВАНИХ ГНІЙНО-ЗАПАЛЬНИХ ПРОЦЕСАХ, СПРИЧИНЕНИХ *PSEUDOMONAS AERUGINOSA* ТА *KLEBSIELLA PNEUMONIAE*, У ЖІНОК ПІСЛЯ МАСТЕКТОМІЇ ВНАСЛІДОК ЗЛОЯКІСНОЇ ПУХЛИНИ…….....	49
Мішина М.М., Маланчук С.Г., Бєлєвцова Ю.Ю., Бондаренко О.В., Мозгова Ю.А., Марченко І.А., Кот Ю.Г., Мішин Ю.М. ФОРМУВАННЯ БІОПЛІВОК *PSEUDOMONAS AERUGINOSA* ТА *KLEBSIELLA PNEUMONIAE* - ЗБУДНИКІВ ІМПЛАНТАТ-АСОЦІЙОВАНИХ ГНІЙНО-ЗАПАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ПІСЛЯ МАСТЕКТОМІЇ ВНАСЛІДОК ЗЛОЯКІСНОЇ ПУХЛИНИ…….	52
Новікова А.М., Бережна А.В. МОЖЛИВОСТІ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПОТРЕБ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ ЗА ГОСТРИМИ РЕСПІРАТОРНИМИ ВІРУСНИМИ ІНФЕКЦІЯМИ……	54
Попова Н.Г., Торяник І.І. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ДІАГНОСТИЧНІ МАРКЕРИ ГЕРПЕТИЧНОЇ МАТЕРИНСЬКО-ПЛОДОВОЇ ІНФЕКЦІЇ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ……..	57
Реворук А.В., Цьоменко Е.В., Краснікова Л.В. АНТИМІКРОБНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В МЕДИЦИНІ НАНОЧАСТИЧОК……	60
Юрків О.Є., Краснікова Л.В. МЕТАГЕНОМНИЙ МОНІТОРИНГ ГОСПІТАЛЬНИХ СТІЧНИХ ВОД: ПРОГНОЗУВАННЯ ТА СТРИМАННЯ МУЛЬТИРЕЗИСТЕНТНИХ ІНФЕКЦІЙ…….....	63

conditions. Biofilm assessment may therefore be useful in the microbiological evaluation of secondary complications of cutaneous leishmaniasis. Further longitudinal studies are required to determine the effects of individual biofilm-forming species on lesion persistence, antimicrobial susceptibility, treatment response and wound healing.

ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ ТА МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ПОШИРЕННЯ ПОЛІРЕЗИСТЕНТНИХ ШТАМІВ БАКТЕРІЙ

Барбінова Є.О., Краснікова Л.В.
Харківський національний медичний університет,
м. Харків, Україна

Вступ. Антимікробна резистентність (АМР) визнана ВООЗ однією з десяти найважливіших загроз глобальній охороні здоров'я. За оцінками, у 2021 році з бактеріальною АМР було пов'язано 4,71 млн смертей у світі, з яких 1,14 млн — безпосередньо зумовлені резистентністю, а до 2050 року прогнозується зростання до 8,22 млн асоційованих і 1,91 млн атрибутивних смертей. Особливо гостро ця проблема постає в умовах збройних конфліктів і крихких систем охорони здоров'я (fragile and conflict-affected situations, FCS), де руйнування інфраструктури, порушення інфекційного контролю, дефіцит діагностичних потужностей, нераціональне використання антибіотиків та масштабне переміщення населення створюють сприятливі умови для селекції, швидкої передачі та транскордонного розповсюдження полірезистентних штамів бактерій. Сучасні збройні конфлікти, зокрема в Україні, Сирії, Іраку та Афганістані, перетворили бойові рани та пов'язані з ними інфекції на визначальний виклик сучасної військової травматології та мікробіології.

Мета дослідження. Метою дослідження було оцінити вплив воєнних дій та пов'язаних із ними міграційних процесів на поширення полірезистентних штамів бактерій, визначити спектр збудників, що домінують у структурі бойових інфекцій, охарактеризувати фенотипові та генотипові механізми антимікробної резистентності, а також окреслити ключові

фактори, що сприяють транскордонному розповсюдженню MDRO, XDR і PDR патогенів.

Матеріали та методи. Дослідження ґрунтувалося на комплексному аналізі наукової літератури та узагальненні даних щодо поширення полірезистентних штамів бактерій в умовах збройних конфліктів. Опрацьовано рецензовані публікації, аналітичні звіти та політичні рекомендації ВООЗ за період 2018–2026 років, присвячені АМР в Україні, Сирії, Іраку та Афганістані. Критеріями включення були наявність даних про спектр збудників бойових інфекцій, фенотипові та генотипові механізми резистентності, а також вплив міграції на транскордонне поширення MDRO, XDR і PDR патогенів. Для оцінки механізмів резистентності використано дані молекулярно-генетичних методів, зокрема виявлення генів β-лактамаз (ESBL, OXA, AmpC, KPC, NDM-1, VIM, IMP). Аналіз міграційних впливів ґрунтувався на зіставленні клонів бактерій із різних регіонів та даних про носійство MDRO серед біженців і внутрішньо переміщених осіб. Статистична обробка включала описові методи та порівняльний аналіз частотних характеристик.

Результати. Аналіз літературних даних засвідчив, що бойові рани характеризуються високим рівнем контамінації, значним пошкодженням м'яких тканин і кісток та частими полімікробними інфекціями. Серед пацієнтів із бойовими ранами в Україні (2022–2024) інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги, розвинулися у 68,6% випадків, причому 88,9% ізолятів були мультирезистентними. Домінуючими збудниками виявилися *Acinetobacter baumannii* (75,8%), *Klebsiella pneumoniae* (64,7%), *Pseudomonas aeruginosa* (61,1%) та *Staphylococcus aureus* (43,9%). Серед MDRO-ізолятів виявлено гени β-лактамаз: ESBL (53,1%), OXA-типу (32,9%), AmpC (35,7%), KPC (31,8%) та метало-β-лактамази (51,4%), включаючи NDM-1 (34,7%), VIM (29,6%) і IMP (18,5%). Встановлено чітку прогресію від MDR до XDR і PDR штамів, зокрема гіпервірулентних панрезистентних ізолятів *K. pneumoniae*. Резистентність до цефідероколу сягала 66,6% для *P. aeruginosa*, 100% для E. cloacae та A. baumannii, 33,3% для *K. pneumoniae*. Показано, що міграція населення та медична евакуація поранених сприяють транскордонному поширенню

MDRO: ідентичні клони *A. baumannii*, виділені в українських госпіталях, були виявлені у поранених, які лікувалися в Німеччині, а серед сирійських біженців носійство MDRO сягало 83% проти 33% серед місцевого населення. Ключовими факторами, що підсилюють АМР у зонах конфлікту, визначено руйнування інфраструктури охорони здоров'я, порушення водопостачання та санітарії, дефіцит кваліфікованого персоналу, безрецептурний продаж і використання неякісних антибіотиків, забруднення довкілля токсичними залишками війни та важкими металами.

Висновок. Воєнні дії та пов'язана з ними міграція населення виступають потужними каталізаторами розвитку й глобального поширення полірезистентних штамів бактерій, створюючи «ідеальний шторм» для селекції, передачі та транскордонного розповсюдження MDRO, XDR і PDR патогенів. Досвід України, Сирії, Іраку та Афганістану демонструє домінування грамнегативних бактерій (*A. baumannii*, *P. aeruginosa*, карбапенем-резистентні *Enterobacterales*) та накопичення генів β-лактамаз (NDM-1, OXA-48, KPC-2). Подолання цієї загрози вимагає багатосекторного підходу, що поєднує інфекційний контроль, раціональну антимікробну терапію, мобільну діагностику, нагляд, освіту медичних працівників і населення та міжнародну координацію, з обов'язковим урахуванням реалій крихких і конфліктних середовищ.

ГОНОРЕЯ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ АНТИМІКРОБНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ

Бережна А.В., Чумаченко Т.О.
Харківський національний медичний університет,
м. Харків, Україна

Вступ. Гонорея є типовим прикладом інфекції, що передається статевим шляхом (ІПСШ). За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я, загальна кількість нових випадків гонореї у світі у 2020 році становила 82,4 мільйона. Відповідно